

όν παραμένο Ιουίου ο εσσαμντωατός μητροπολίτης Σερβίων και Κοζάνης κύριος Διονύσιος Α. Ψαριανός γιόρτασε τήν 31η επέτειο τής εκλογής και τής αναρρήσεώς του στόν μητροπολιτικό θρόνο τής Θεοσώστου επάρχιας Σερβίων και Κοζάνης.

Μιά Κληρικολαϊκή Έπιτροπή εϋσεβών και πιστών Κοζανιτών εργάσθηκε άθόρυθα δλη τήν προηγούμενη χρονιά, ώπου να κλείσει ή τριακονταετία, και όργάνωσε ποικίλες τιμητικές εκδηλώσεις, για να έξαρήσει αυτή ή επέτειος και προσφερθεί μικρό αντίδωρο, ώς αντίπληρωμή, στό μεγάλο έργο «οικοδομής του σώματος του Χριστού» που έπετέλεσε ο σεπτός ποιμενάρχης. Άνθρωποι τής Έκκλησίας και τών γραμμάτων που γνωρίζουν και άναγνωρίζουν τήν πολύπλευρη προσφορά του Δεσπότη τής Κοζάνης, προθυμοποιήθηκαν να συμβάλουν στόν έορτασμό τής επέτειου και τίμησαν με όμιλεις τους τή μορφή και τό έργο του Γέροντος άγιου Κοζάνης.

Τό Ίδρυμα Βυζαντινής Μουσικολογίας τής Έρας Συνόδου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, του όποιου Διευθυντής, ώς γνωστόν, είναι ο μουσικώτατος Μητροπολίτης Σερβίων και Κοζάνης κ. Διονύσιος Ψαριανός, ό όποιος άλλωστε σεμνύνεται και ώς εισηγητής τής Ιδρύσεώς του, συμμετείχε στόν έορτασμό αυτής τής τριακονταετίας τής αρχιερατίας του κ. Διονυσίου στόν μητροπολιτικό θρόνο τής Κοζάνης με ξεχωριστό τρόπο. Άνταποκρίθηκε, διά τής ταπεινότητός μου, προθύμως και εύχαριστώς στην πρόταση τής οργανωτικής επιτροπής για μία διάλεξη στην Κοζάνη με θέμα «τό μουσικό έργο και τίς δρατηριότητες για τήν Ψαλτική τής Έκκλησίας μας» του άγιου Κοζάνης, αλλά παράλληλα πρότεινε τήν συμμετοχή του Χορού Ψαλτών «οι Μαΐστορες τής Ψαλτικής Τέχνης» να ψάλουν μιάν όλόκληρη Άκολουθία στόν ιερό μητροπολιτικό ναό τής Κοζάνης, και συγκεκριμένα τόν Έσπερινό, Όρθρο και Θεία Λειτουργία τής Κυριακής τών Άγίων Πάντων. Ό ίδιος Χορός, φυσικά, όντας στην Κοζάνη, θά πλαισίωσε και τήν όμιλία με έρμηνεία πρωτοτύπων συνθέσεων του μουσικώτατου Δεσπότη.

Η σύμπραξη του Χορού Ψαλτών στην Άκολουθία με λειτουργό τόν άγιο Κοζάνης συμπαραστατούμενο άπ' τους διακόνους του και πολλούς κληρικούς, άποτελούσε μιάν έπιθυμία μου άπό παλαιότερα, για να περισοθη, με ζωντανή ήχογράφηση, δλη ή περιρρέουσα άτμόσφαιρα τής λατρειας, όπως με κάποιες άπλοποιήσεις ή άναφορές «εις τό αρχαίον κάλλος» τής λιτότητας κατάφερε να έπιβάλει τόσα χρόνια ο μουσικώτατος Δεσπότης.

Ή πρόσση μου έγινε δεκτή με ένθουσιασμό. Ό Χορός Ψαλτών «οι Μαΐστορες τής Ψαλτικής Τέχνης» έτοιμασε με σοβαρότητα τά ψάλματα τής Άκολουθίας, προτιμώντας τά μέλη τών Πέτρου Πελοποννησίου († 1778), Πέτρου Βυζαντινού († 1808), Γρηγορίου Πρωτοψάλτου († 1821), Ίωάννου Κουκουζέλη (η' ήμισυ 18 α.) καθώς και τά έπιλεγμένα συνθέματα, άπ' τό εύρύ έργο του Άρχιερέως Διονυσίου Ψαριανού. Με προηγούμενη έπίτιπια έρευνα — πράγμα για τό όποιο εύχαριστώ και δημοσίως — στό άρχείο του Δεσπότη τεκμηριώθηκε ή όμιλία μου κι όλα ήταν έτοιμα για τήν πραγματοποίησή τους. Παίρνοντας μαζί μας, ώς ήχολήπτη τόν Νίκο Διονυσόπουλο ξεκινήσαμε για τήν Κοζάνη.

Έδώ προτιμώ, για τήν φρεσκάδα του, να καταφύγω σ' ένα σχετικό Χρονικό που έγραψαν οι φοιτητές τής Θεολογικής Σχολής και ψάλτες στόν Χορό Ψαλτών «οι Μαΐστορες τής Ψαλτικής Τέχνης» Άχιλλέας Χαλδαιάκης και Νίκος Γαρυφάλλου. Έγώ θέλω μονάχα να άναφέρω δι συλλειτουργήσαμε με τόν άγιο Κοζάνης ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καρπενησιού κ. Νικόλαος και παραβρέθηκε ο πρώην Ζακύνθου κ. Άπόστολος. Τρεις όφικιάλοι του Οικουμενικού Πατριαρχείου τίμησαν τήν εκδήλωση: ό Άρχων Πρωτοψάλτης τής Άρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως κ. Βασίλειος Γούναρης, και οι Άρχοντες Μουσικοδιδάσκαλοι του Οικουμενικού Πατριαρχείου κ. Άβραάμ Ευθυμιάδης και κ. Δημήτριος Σουρλατζής. Και θέλω άκόμα να τονίσω ότι τό κορύφωμα του λαμπρού έορτασμού δέν ήταν τόσο ή παρουσία και συμμετοχή του Χορού Ψαλτών «οι Μαΐστορες τής Ψαλτικής Τέχνης» άπ' τήν Άθήνα, αλλά τό χριστεπώνυμο πλήρωμα τής Κοζάνης, που με τήν άθροα προέλευσή του, τήν ενότητα και τήν έπισημότητα

ΜΙΑ ΓΟΝΙΜΗ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑΕΤΙΑ

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΣΕΡΒΙΩΝ ΚΑΙ ΚΟΖΑΝΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΑΙ Η ΨΑΛΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Του κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Θ. ΣΤΑΘΗ

Άναπλ. Καθηγητή Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Άθηνών

τική άγωγή του, — τόσα χρόνια έχει καλό δάσκαλο και Πατέρα —, δημιούργησε μιά κοινωμία άγιών, εκείνο τό Σαββατοκύριακο τών Άγίων Πάντων, 4 και 5 Ιουνίου 1988 στην Κοζάνη, όπως γράφουν άπό εδώ και κάτω κι οι φοιτητές που άνέφερα.

«Τό Σάββατο μετά τήν Πεντηκοστή όλοι έμεις οι ψάλτες που άποτελούμε τόν Χορό Ψαλτών «οι Μαΐστορες τής Ψαλτικής Τέχνης» μαζί με τόν χοράρχη μας κ. Γ.ρ. Στάθη ξεκινούμε άπό τήν Άθήνα με ένθουσιασμό και τήν καρδιά γεμάτη μεράκι, και άποκλειστικό σκοπό να τιμήσουμε τόν μουσικώτατο Μητροπολίτη. Μετά όλο μιά κοπιαστική έπτάωρη διαδρομή, φθάνοντας στην Κοζάνη νοιώθουμε πράγματι να έξαφανίζεται κάθε κούραση κατά τήν ύποδοχή μας στό ιερό Έπισκοπείο άπ' τόν Δεσπότη, ό όποιος με άπλόδο και εύπροσηγορία συζητά μαζί μας και μάς παρέχει όντως Άβραμιά φιλοξενία.

Σάν σημανε Έσπερινός στόν ιερό μητροπολιτικό ναό του άγιου Νικολάου, άμέσως μετά τό «Εύλογητός» του Έσπερινού τών Άγίων Πάντων άρχισαμε λίγο — λίγο να νινόμαστε μέτοχοι του λατρευτικού ύφους, που έχει έπιβάλει εδώ και τριάντα χρόνια ο μητροπολίτης Κοζάνης, και τό όποιο τηρείται με άυστηρή άκρίβεια.

Άπό τίς πρώτες ώρες του Έσπερινού ή κατάμεστη βασιλική του Άγιου Νικολάου πλημμύρισε άπό τήν Ικετευτική φράση του έφηνιου τών Κεκραγαριών, «εσάκουσόν μου, Κύριε» που έπαναλαμβάνεται άπ' όλον τόν λαό προτασσομένων τών ψαλμικών στίχων του ρμ' (140) ψαλμού.

Οι Ιερατικές εκφωνήσεις γίνονται άπ' όλους τούς Ιερείς με άπλότητα και Ιεροπρέπεια και σ' όλον τόν ναό επικρατεί μιά ζηλευτή άρμονία. Ή εχρή τής εισόδου άπαγγέλλεται εκφώνως προτού ο διάκονος εκφωνήσει τό «Σοφία, Όρθοί» ύστερα άπό τό όποιο άπλώνεται σ' όλον τόν ναό ή Ιαρή και κατασκευτική μελωδία του «Φως Ιλαρόν» σε άρχαίο μέλος, τό όποιο άπέδωσε ο Χορός μας. Με τήν καρδιά γεμάτη άγαλλίαση και εύφροσύνη φθάνουμε στό τέλος του έσπερινού ενώ ή ψυχή του καθενός μας έχει χορτάσει κατασκευτικά άκούσματα και είναι ήδη άποφασισμένη για μιά νέα έπανατοποθέτηση έπειτα άπό τήν πολύτιμη συμβολή του θείου κηρύγματος, που έξεφώνησε ο Μητροπολίτης κλείνοντας τή σειρά τών έσπερινών κηρυγμάτων τής χρονιάς.

Τήν Κυριακή τών Άγίων Πάντων «όρθρου θα θέλω» ο λαός συναθροίζεται στό ναό, όπου πρώτος καταφθάνει ο Δεσπότης για να διαβάσει τό Μεσονυκτικό. Άμα τή εισόδω του στό ναό όλος ο κόσμος σπεύδει να πάρει ευχή άπό τόν ποιμένα του κι αυτός με τή σειρά του τούς εύλογεί όλους. Ό Όρθρος τών Άγίων Πάντων έπεφύλασσε ιδιαίτερη συγκίνηση σ' όλους τούς πιστούς, που βρίσκονταν στό ναό, καθώς σ' όλα τή διάρκειά του κυριαρχούσαν τά κλασσικά παραδοσιακά άκούσματα τών μεγαλόπρεπων άργών Αίων, με άποκορύφωμα τήν περιφημότερη σύνθεση του Όσίου Ίωάννου του Κουκουζέλη, τό Θεοσκόιό μέλημα «Άνωθεν οι Προφήται», με τό μέλος του όποιου ντύθηκε ο Άρχιερέας για να τελέσει τήν άνάιμακτη θυσία. Ή κίνηση και διαύγεια όλων αυτών τών μουσταγωγικών μελών δημιούργησε μιάν άφαιτη γαλήνη και άγαλλίαση, που ήχούσε στις καρδιές τών πιστών και πράνιζε τά ήθη.

Καθώς κορυφωνόταν ή θεία λατρεία και έιχα-

με εισέλθει πλεον στη θεία λειτουργία βίωσαμε πραγματικά αυτό που λέγει ο μητροπολίτης Κοζάνης κύριος Διονύσιος: «ή Ιερή σύναξη δέν γίνεται για να δοθεί εύκαιρία στους ψάλτες να δείξουν τήν τέχνη τους και τή φωνή τους εις βάρος τής προσευχής και τής λατρειας τής Έκκλησίας». Μετά τήν άνάγνωση του Άποστόλου, άκολουθώντας τήν άρχαία τάξη τής Έκκλησίας, ψάλαμε τό Άλληλουϊάριον μετά τών στίχων του, ενώ ο Άρχιερέας θυμιάζε. Ή πράξη αυτή είναι συμβολική, γιατί σύμφωνα με τούς Βυζαντινούς έρμηνευτές τής Θείας Λειτουργίας: «Ο θυμιάτος, ο έν τώ καιρώ τού άλληλουϊά μετά θυμιάματος κινούμενος, τήν χάριν του Άγιου Πνεύματος όηλοί». Πόσο άμορφη είναι άλλθεια ή άρχαία παράδοση τής Έκκλησίας και πόσο έμεις τήν έχουμε άσχημα παραγκωνίσει θυσιάζοντας τήν στό δωμά τής διασύνης και τής άνυπομονησίας. Θά έπρεπε ίσως κάποτε να άποκατασταθεί ή άρχαία τάξη.

Μετά τό πέρας τής Θείας Λειτουργίας κι ενώ αισθανόμαστε βαθιά τό χρέος να έπαναλάβουμε με εύγνωμοσύνη τά λόγια του Ίώθ: «Εϊη τό όνομα Κυρίου εύλογημένον άπό τόν νυν και έως του αϊώνος», που γευτήκαμε αυτή τή μουσταγωγία τής Θείας Λατρειας, άκολούθησε ή τιμητική εκδήλωση για τόν μουσικώτατο Μητροπολίτη Κοζάνης σε κεντρική αίθουσα τής πόλεως, με συμμετοχή πλήθους λαού.

Κατά τή διάρκειά τής εκδηλώσεως, ο χοράρχης μας, Μουσικολόγος κ. Γ.ρ. Θ. Στάθης παρουσίασε σε γλαφυρότατη όμιλία του με τίτλο «Διονύσιος Λεωνίδου Ψαριανός, ο μουσικώτατος Μητροπολίτης Σερβίων και Κοζάνης», τό έργο — κυρίως τό μουσικό — του Δεσπότη. Στη συνέχεια ο Χορός Ψαλτών του Ί. Β. Μ. άπέδωσε γνωστές μουσικές συνθέσεις του Μητροπολίτου Κοζάνης κ. Διονυσίου προσφέροντας έτσι μιάν όλοκληρωμένη εικόνα τής προσωπικότητάς του.

Κατά τή διάρκεια τής διήμερης παραμονής μας στην Κοζάνη, όλος ο λαός περιέβαλε με πρωτόγνωρη άγάπη. Άλλά κάποτε έφθασε ή στιγμή τής άναχωρήσεως. Άφου εύχαριστήσαμε τόν Δεσπότη, για τήν άγάπη με τήν όποία μάς περιέβαλε και για όλα αυτά που μάς προσέφερε, λάβαμε πλούσια τήν αρχιερατική εύλογία του και οι ψυχές όλων γέμισαν με ιερό δέος και συγκίνηση.

Τελειώνοντας, τίποτ' άλλο δέν θά θέλαμε να άναφέρουμε παρά μόνον τήν διάτηρη ευχή που πλημμύρισε τήν κατάμεστη Βασιλική του Άγιου Νικολάου, λίγο πριν ο Δεσπότης εκφωνήσει τό «Δι' ευχών»:

«Πολυχρόνιον ποιήσαι Κύριος ο Θεός, τόν Σεβασμιώτατον και Μουσικώτατον Μητροπολίτην τής Άγιωτάτης Μητροπόλεως Σερβίων και Κοζάνης, ύπέρτιμον και έξαρχον Δυτικής Μακεδονίας Κύριον Κύριον Διονύσιον. Κύριε φύλαττε αυτόν εις πολλά έτη». Άμήν.

Έφημερίδα

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

Έτος 13ο, Άριθμ. Φύλλου 284

1 Δεκεμβρίου 1988, σ. 3